

ანაკლოტური მტკიცებაგულაგების კვლევა

MDF
მედიის განვითარების ფონდი
MEDIA DEVELOPMENT FOUNDATION

ანაკლოტური მტკიცებულებების კვლევა

მკვლევარები:

ირაკლი იაგორაშვილი (თელავი), ნიკა გურიანი (ყვარელი), გიორგი რიყვაძე (ხულო),
გიორგი ბოლქვაძე (ბათუმი), ლუსინე ჰინიკიანი (ახალქალაქი), ნატო ინასარიძე (ახალციხე),
მარიამ თოფჩიშვილი (გორი), თეონა ბაბუციძე (წეროვანი)

კითხვარი, მეთოდოლოგია:

თამარ კინწურაშვილი, სოფო გელაგა

რედაქტორი:

თამარ კინწურაშვილი

კვლევა ამერიკის შეერთებული შტატების საელჩოს მხარდაჭერილი პროექტის "ახალგაზრდების
მედიანინგინერების ლაბორატორია პასუხისმგებელიანი მედია მოხმარებისთვის" ფარგლებში მომზადდა.
კვლევაში გამოთქმული მოსაზრებები ავტორისეულია და შეიძლება არ ასახავდეს აშშ-ს საელჩოს პოზიციას.

შესავალი

ანეკდოტური მტკიცებულება, არაფორმალური გზით შეგროვებული მონაცემებია, რომლებიც მეტწილად პირად გამოცდილებას ეფუძნება.¹ ანეკდოტურ მტკიცებულებებსა და **მეცნიერულ მტკიცებულებებს** შორის დიდი სხვაობაა. მეცნიერული მტკიცებულება ეფუძნება სისტემატურ დაკვირვებას, გაზომვას, ექსპერიმენტს და მისი გადამოწმება თუ დადასტურება მეცნიერული მეთოდების გამოყენებით ნებისმიერ პირს დამოუკიდებლად შეუძლია.

ანეკდოტური მტკიცებულება პერსონალურ გამოცდილებასა და იზოლირებულ მაგალითებზე დაფუძნებით ამტკიცებს, რომ ესა თუ ის მოვლენა/ისტორია სიმართლეა ან ტყუილი. რადგანაც ანეკდოტური მტკიცებულებების მთავარი საყრდენი პერსონალური გამოცდილებაა, მისი დამოუკიდებლად გადამოწმება, მეცნიერული მტკიცებულებებისგან განსხვავებით, შეუძლებელია.

როდესაც ადამიანს მტკიცედ სჯერა საკუთარი მოსაზრების, ის მხოლოდ იმ ინფორმაციას იმოწმებს, რომელიც მის რწმენებს ადასტურებს. ამას, ინფორმაციის მოძიების პროცესში “წინასწარ განწყობასაც” უწოდებენ.

ანეკდოტური მტკიცებულებები ჩვენს ყოველდღიურ ცხოვრებაში ყველგან გვხვდება და მისი წყარო შესაძლოა, ნებისმიერი ადამიანი იყოს, ვისაც ვხვდებით: ოჯახის წევრი, მეზობელი, უბნის მაღაზიის მოლარე, სტილისტი, ტაქსის მძღოლი და სხვა.

წინამდებარე კვლევის მიზანი იყო შეგვესწავლა, თუ რა გავლენას ახდენს დეზინფორმაცია და კონსპირაციები საზოგადოებრივ აღქმებზე და რომელი ანეკდოტური მტკიცებულებებია გავრცელებული დასავლეთთან მიმართებით საზოგადოებაში. ამასთანავე კვლევის მიზანი იყო შეგვესწავლა საზოგადოების დამოკიდებულებები საგარეო პოლიტიკის ზოგიერთი საკითხისადმი.

¹ Daniel Reisberg, *The Science of Perception and Memory: A Pragmatic Guide for the Justice System*, 2014, Oxford University Press, p. 22 <http://bit.ly/39KXnep>

სარჩევნი

მეთოდოლოგია.....	5
მთავარი მიგნებები.....	6
I. საერთო მონაცემები.....	8
1.1. ანექდოტური მტკიცებულებები, რომლებიც რესპონდენტებს სანდოდ მიაჩნიათ.....	8
1.2. ინფორმაცია, რომელსაც რესპონდენტები ყალბად მიიჩნევენ.....	10
II. მონაცემები თემატიკის მიხედვით.....	11
2.1. ფიზიკური უსაფრთხოება.....	11
2.2. ქვეყნის უსაფრთხოება.....	16
2.3. ინდივიდუალური უსაფრთხოება.....	19
2.4. სოციალურ-ეკონომიკური დაცულობა.....	22

მეთოდოლოგია

საკვლევი საკითხები. ღია შეკითხვების გარდა, რომელიც გარცელებული ყალბი ცნობების იდენტიფიცირებას შეეხებოდა, რესპონდენტებს სტრუქტურირებული კითხვები 4 მიმართულებით დავუსვით. ესენია: 1. ფიზიკური უსაფრთხოება; 2. ქვეყნის უსაფრთხოება; 3. ინდივიდუალური უსაფრთხოება; 4. სოციალურ-ეკონომიკური დაცულობა.

ცხრილი 1. კითხვების თემატიკა

ფიზიკური უსაფრთხოება	ქვეყნის უსაფრთხოება	ინდივიდუალური უსაფრთხოება	სოციალურ-ეკონომიკური დაცულობა
1. ბიოდივერსია/ ვირუსები	1. რომელი ქვეყანა უქმნის საფრთხეს საქართველოს?	1. ვინ გვაგაღებულებს მიგრანტების მიღებას?	1. საბჭოთა კავშირში უფრო დაცული იყო ადამიანი თუ დღეს?
2. ომის შიში	2. რას ითვალისწინებს ყარსის ხელშეკრულება?	2. რას გვაგაღებულებს დასავლეთი?	2. ევროპული ბაზარი უფრო სარფიანია თუ რუსული?

კვლევის ფარგლებში სულ 139 რესპონდენტი, პირისპირ ინტერვიუს მეთოდით, საქართველოს 4 რეგიონში ივლისსა და აგვისტოში გამოიკითხა.

ცხრილი 2. რესპონდენტების რაოდენობა ქალაქების მიხედვით

რეგიონები	ქალაქები	#
სამცხე-ჯავახეთი	ახალქალაქი	17
	ახალციხე	18
აჭარა	ხულო	19
	ბათუმი	17
კახეთი	ყვარელი	18
	თელავი	19
შიდა ქართლი	გორი	16
	წეროვანი	15
სულ		139

გამოკითხვა 3 ასაკობრივ ჯგუფში ჩატარდა. ესენია: 18-35, 36-55, 55+. სამივე ასაკობრივი ჯგუფიდან შერჩეული იყო როგორც დასაქმებული (კერძო და საჯარო სექტორი), ასევე დაუსაქმებელი რესპონდენტები.

მთავარი მიზნები

კვლევის შედეგად შემდეგი ტენდენციები გამოიკვეთა:

I. ფიზიკური უსაფრთხოება. ყველაზე მოყვნილი რესპონდენტები ვირუსებთან და ეპიდემიებთან დაკავშირებული კონსპირაციების მიმართ აღმოჩნდნენ, რა დროსაც მათ 6 ანექდოტური მტკიცებულება დაასახელეს:

1. ვირუსებს/ეპიდემიებს ტერიტორიების მითვისების, მოსახლეობის განადგურების მიზნით ავრცელებენ;
2. ვირუსებს/ეპიდემიებს ლუგარის ლაბორატორიიდან ავრცელებენ;
3. ვირუსები/ეპიდემიები პეპლებით, ყვავილებით, ხილით, ტრაილერებით ვრცელდება;
4. ვირუსები/ეპიდემიები თურქეთიდან შემოაქვთ;
5. ვირუსების/ეპიდემიების გავრცელებით ფარმაცევტული ბიზნესია დაინტერესებული, მათ შორის თურქული;
6. საქართველოს სხვადასხვა პრეპარატების საცდელ პოლიგონად იყენებენ.

II. ტერიტორიული უსაფრთხოება (ყარსის ხელშეკრულება). მათი რაოდენობა, ვინც თვლის, რომ ყარსის ხელშეკრულებას ვადა გასდის, რის შედეგადაც საქართველო აჭარას დაკარგავს, გამოკითხულთაგან 28 ადამიანი (19,4%) იყო. ეს კონსპირაცია სარწმუნო როგორც საჯარო სამსახურის წარმომადგენლისთვის, ასევე ისტორიკოსისთვის აღმოჩნდა.

III. ინდივიდუალური უსაფრთხოება

- **ასიმილაციის საფრთხე.** ინფორმაცია იმის შესახებ, რომ ევროკავშირი/დასავლეთი მიგრანტების მიღებას გვაგაღებულებს, დამატებულად 25 რესპონდენტმა (17,4%) მიიჩნია.
- **იდენტობის დაკარგვის საფრთხე.** რესპონდენტთა რაოდენობა (13,9%), ვინც თვლის, რომ დასავლეთი ერთქესიანთა ქორწინებას და ფასეულობების შეცვლას გვაგაღებულებს კი 20 ადამიანი იყო.

IV. სოციალურ-ეკონომიკური უსაფრთხოება

საბჭოთა კავშირი vs. თავისუფლება. შეკითხვაზე - საბჭოთა კავშირში უფრო დაცული იყო ადამიანი თუ დღეს? - რესპონდენტთა პასუხები გარკვეულ შემთხვევებში გასცდა სოციალურ-ეკონომიკურ თემატიკას და სამოქალაქო უფლებები და უსაფრთხოების საკითხებიც მოიცვა. რესპონდენტთა ნაწილის აზრით, რომელთა შორის ახალგაზრდები იყვნენ:

1. სსრკ სოციალურ-ეკონომიკური თვალსაზრისით უფრო დაცული იყო.
2. სსრკ უფრო უსაფრთხო იყო და იქ კანონი კანონობდა.
3. სსრკ-ში ადამიანის უფლებები დაცული არ იყო, მაგრამ უსაფრთხო გარემო იყო.
4. სსრკ-ში თანასწორობა იყო.

რუსული ბაზარი vs. ევროპული. რუსული და ევროპული ბაზრის შედარების დროს, ისინი, ვინც ევროპულ ბაზარს სკეპტიკურად ეკიდება, 2 მიზეზს ასახელებდა:

1. ევროპა და ამერიკა შორსაა, რუსული ბაზარი ახლოა და ნაცნობია;
2. რუსული ბაზარი უფრო მარტივია.

ინფორმაცია, რომელსაც რესპონდენტები ყალბად მიიჩნევენ

- რესპონდენტების მიერ დასახელებული ყველაზე მეტი ყალბი ამბავი და დებინფორმაციული გზავნილი (18) გრუსეთს და მის მიერ ოკუპირებულ ტერიტორიებს (აფხაზეთი, სამაჩაბლო) ან საომარი მოქმედებების განახლების საფრთხეს შეეხებოდა.
- ქართულ მედიასთან დაკავშირებით 11 ყალბი ამბავი დასახელდა, მათ შორის ნაწილი რუსთავი 2-ის² მიერ ინფორმაციის გაზვიადებას შეეხებოდა.
- ლუგარის ლაბორატორიასთან, ვაქცინებთან და ეპიდემიებთან დაკავშირებით გავრცელებული ყალბი ცნობები 10-მა რესპონდენტმა დაასახელა.

² გამოკითხვა ასახავს ზაფხულის მონაცემებს, როცა ტელეკომპანია "რუსთავი 2"-ის ოპოზიციურისარედაქციო პოლიტიკა შეცვლილი არ იყო.

- ტერიტორიების დაკარგვის საფრთხე - 7-მა, საიდანაც 5 ყარსის ხელშეკრულებაზე გავრცელებულ კონსპირაციას შეეხებოდა.

გზავნილები, რომლებიც რესპონდენტებმა ყველაზე ნაკლებდამატებლად მიიჩნიეს

ის რესპონდენტები, რომლებიც თვლიან, რომ ნატოს ძახილით რუსეთის პროვოცირება აბსურდია, თავის მოსაზრებას შემდეგი არგუმენტებით ასაბუთებდნენ:

1. რუსეთი საქართველოს მანამდე იპყრობდა, ვიდრე ნატო შეიქმნებოდა;
2. არსებობს ბალტიის ქვეყნების მაგალითი, რომელიც გვარჯვენებს, რომ რუსეთის საზღვართან ნატოს წევრი ქვეყნების არსებობა ომის პროვოცირებას არ ნიშნავს.
3. რუსეთს აფრთხობს ის, რომ ნატოს წევრობის შემთხვევაში, ოკუპაციის ხაზების გადმოწევის ვერ შეძლებს

მედია მოხმარების ჩვენებები

- რესპონდენტთა უმეტესობამ (74) კონკრეტული ყალბი ინფორმაცია ვერ გაიხსენა, თუმცა აღნიშნა, რომ ბევრი ყალბი ამბავი სმენია.
- რესპონდენტთა უმეტესობა ყურადღებას ამახვილებდა იმ საინფორმაციო ქაოსზე, რომელიც დღეს შექმნილია და ზოგად იწვევს უნდობლობას ნებისმიერი ინფორმაციის მიმართ.
- რესპონდენტთა ნაწილმა ხაზი გაუსვა იმასაც, რომ ყალბი ინფორმაციის გავრცელება რუსეთის მიზნებს უკავშირდება, რომელიც ერთი მხრივ, დასავლეთის დემონიზებას, ხოლო მეორე მხრივ, რუსეთის მიმართ კეთილგანწყობის შექმნას ისახავს მიზნად.
- ახალგაზრდა რესპონდენტებმა, რომელთაც გაცნობიერებული აქვთ ყალბი ინფორმაციის გადამოწმების აუცილებლობა, ყურადღება საკუთარ წილ პასუხისმგებლობაზე გაამახვილეს, ხოლო უფროს ასაკობრივ ჯგუფებში კი ითქვა, რომ ისინი ინფორმაციას პირად გამოცდილებაზე დაყრდნობით აფასებენ.

I. საერთო მონაცემები

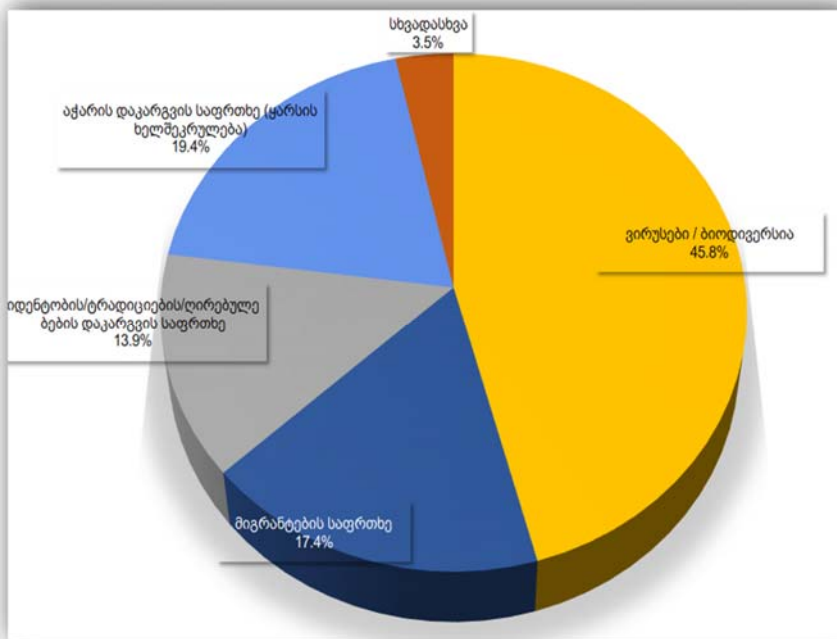

1.1. ანეკდოტური მტკიცებულებები, რომლებიც რესპონდენტებს სანდოდ მიაჩნიათ

კვლევის ოთხ ძირითად თემაზე საუბრისას, როგორცაა: 1. ფიზიკური უსაფრთხოება; 2. ქვეყნის უსაფრთხოება; 3. ასიმილაციის საფრთხე; 4. სოციალურ-ეკონომიკური დაცულობა, რესპონდენტებმა დაასახელეს სხვადასხვა კონსპირაცია, რომელიც მათ სარწმუნოდ მიაჩნიათ და რომლებიც მტკიცებულებების არარსებობის გამო ანეკდოტურ მტკიცებულებად შეიძლება მივიჩნიოთ. კერძოდ:

- ყველაზე დამატრეხელი რესპონდენტთა ნაწილისთვის (45,8%, 66) ის კონსპირაციები აღმოჩნდა, რომლის თანახმადაც ვირუსებს ხელოვნურად ავრცელებენ, ხოლო ბიოლოგიურ იარაღს და სხვადასხვა პრეპარატებს ჩვენზე ცდიან.
- მათი რაოდენობა, ვინც თვლის, რომ ყარსის ხელშეკრულებას³ ვადა გასდის, რის შედეგადაც საქართველო აჭარას დაკარგავს, გამოკითხულთაგან 28 ადამიანი (19,4%) იყო.
- 25 რესპონდენტმა (17,4%) დამატრეხლად მიიჩნია ინფორმაცია იმის შესახებ, რომ ევროკავშირი/დასავლეთი მიგრანტების მიღებას გვაგაღდებულებს.
- რესპონდენტთა რაოდენობა (13,9%), ვინც თვლის, რომ დასავლეთი ერთქესიანთა ქორწინებას და ფასეულობების შეცვლას გვაგაღდებულებს კი 20 ადამიანი იყო.

• დიაგრამა 1. რესპონდენტების მიერ დასახელებული ანეკდოტური მტკიცებულებები

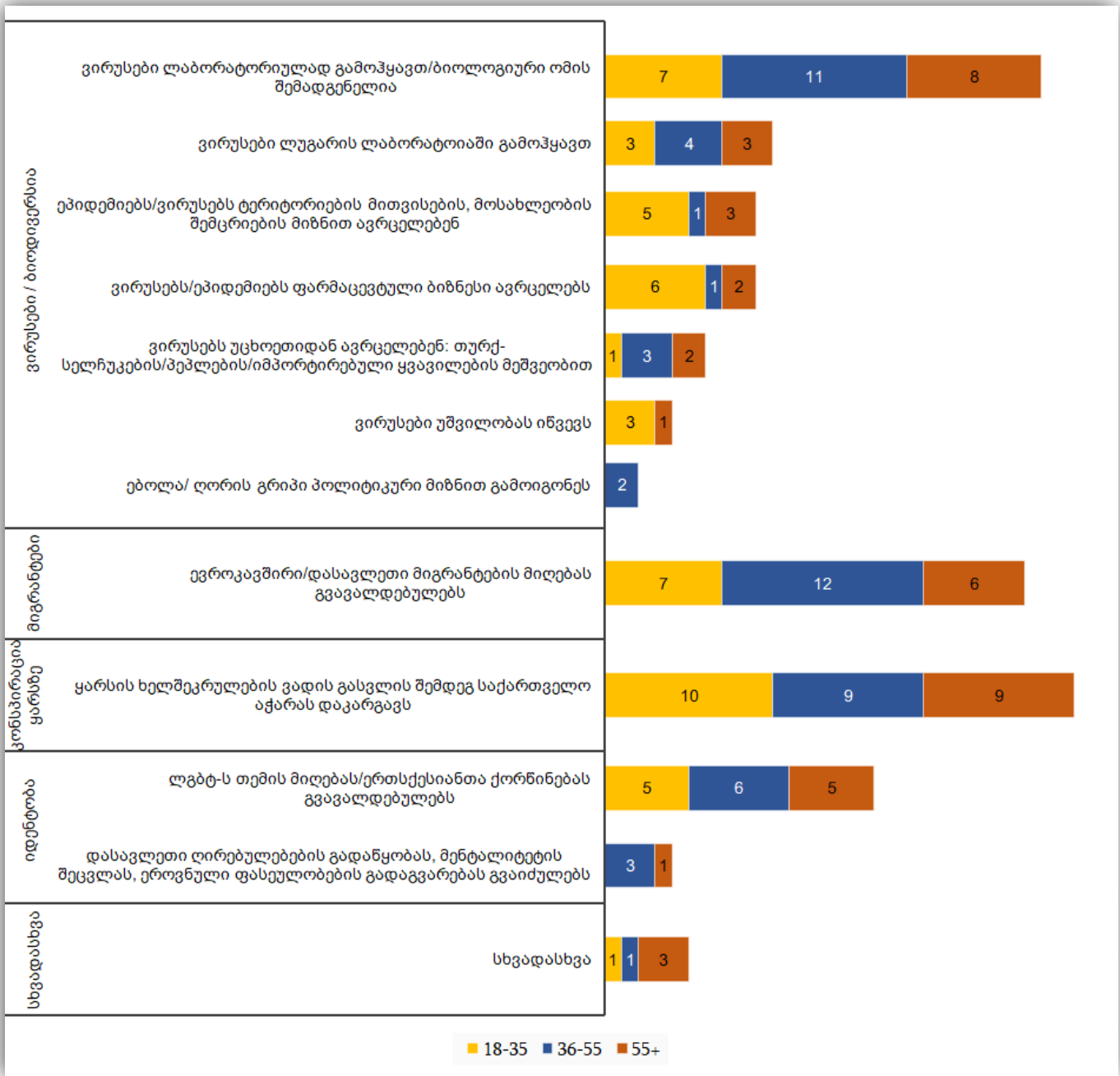

³ყარსის ხელშეკრულება 1921 წლის 23 ოქტომბერს თურქეთს, სომხეთის საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკას, აზერბაიჯანის საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკას და საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკას შორის ქალაქ ყარსში დაიდო. შეთანხმების თანახმად, თურქეთმა აჭარის ნაწილი, ქალაქ ბათუმის

ჩათვლით, ასევე ქალაქი გიუმრი საბჭოთა კავშირს გადასცა, ხოლო სანაცვლოდ ყარსი, ართვინი და არტანუჯი მიიღო. <http://mythdetector.ge/ka/myth/dezinpormatsia-potshinatos-samkhedro-bazis-shesadzlo-gakhsnis-da-qarsis-khelshekrulebis>

ქვემოთმოცემულ დიაგრამაზე დეტალურად ჩანს ის ანეკდოტური მტკიცებულებები, რომლებიც რესპონდენტებმა ინტერვიუს დროს დაასახელეს. ვირუსებსა და ბიოსაფრთხეებზე საუბრისას აღინიშნა, როგორც ვირუსების ლაბორატორიულად გამოყვანის, ბიოლოგიური ომის საფრთხე, ასევე უცხოეთიდან ვირუსების გავრცელების შესაძლებლობა თურქ-სელჩუკების, პეპლებისა და იმპორტირებული ყვავილების მეშვეობით.

დიაგრამა 2. რესპონდენტების მიერ დასახელებული ანეკდოტური მტკიცებულებები ასაკობრივი ჯგუფების და თემატიკის მიხედვით

1.2. ინფორმაცია, რომელსაც რესპონდენტები ყალბად მიიჩნევენ

გარდა რესპონდენტების მიერ სხვადასხვა თემებზე დასახელებული კონსპირაციებისა, რომეთაც ისინი სანდოდ მიიჩნევენ, მათ ვთხოვეთ თავად დაესახელებინათ საჯარო სივრცეში გავრცელებული სხვადასხვა ყალბი ცნობები.

რესპონდენტთა უმეტესობამ (74) კონკრეტული ყალბი ინფორმაცია ვერ გაიხსენა, თუმცა აღნიშნა, რომ ბევრი ყალბი ამბავი სმენია; 9 რესპონდენტმა განაცხადა, რომ მედიის ნდობა საერთოდ არ შეიძლება, რადგან ზოგადად ყველა იტყუება; 3-ის თქმით, გადამოწმებისთვის მათ საკმარისი დრო არ რჩებათ; 3-მა კი აღნიშნა, რომ გადამოწმებას საერთოდ ვერ შეძლებენ და მხოლოდ 1-მა განაცხადა, რომ ადამიანებმა თავად უნდა გაარჩიონ ტყუილი მართლისგან.

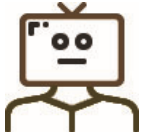
დანარჩენმა რესპონდენტებმა (60) სულ 65 ყალბი ამბავი და დებინფორმაციული გზავნილი გაიხსენეს, საიდანაც ყველაზე მეტი (18) რუსეთს და მის მიერ ოკუპირებულ ტერიტორიებს (აფხაზეთი, სამაჩაბლო) ან საომარი მოქმედებების განახლების საფრთხეს შეეხებოდა. ქართულ მედიასთან დაკავშირებით 11 ყალბი ამბავი დასახელდა, მათ შორის ნაწილი რუსთავი 2-ის⁴ მიერ ინფორმაციის გაზვიადებას შეეხებოდა. ლუგარის ლაბორატორიასთან, ვაქცინებთან და ეპიდემიებთან დაკავშირებით გავრცელებული ყალბი ცნობები 10-მა რესპონდენტმა დაასახელა, ტერიტორიების დაკარგვის საფრთხე - 7-მა, საიდანაც 5 ყარსის ხელშეკრულებაზე გავრცელებულ კონსპირაციას შეეხებოდა, რომლის თანახმადაც 1921 წელს დადებულ შეთანხმებას ვადა 2021 წელს გადის, რის შემდეგაც საქართველო აჭარას დაკარგავს და ის თურქეთს შეუერთდება. პარტიებთან დაკავშირებით 5 ყალბი ინფორმაცია დასახელდა, ასევე 5 შემთხვევა მომღერალ ბუბა კიკაბიძის, მსახიობ ალენ დელონის, პრეზიდენტ მიხეილ სააკაშვილის და სხვა ცნობილი პირების გარდაცვალების შესახებ. იდენტობის დაკარგვის და ასიმილაციის საფრთხე, როგორც ყალბი და მანიპულაციური გზავნილი სულ 3-მა რესპონდენტმა დაასახელა. პოლიტიკოსებთან დაკავშირებული ყალბი ამბები მეტწილად ქართული ოცნების ლიდერს ბიძინა ივანიშვილს (“ივანიშვილმა ზღვა მიიერთა”) და ნაციონალური მოძრაობის ლიდერს მიხეილ სააკაშვილს (“საკაშვილის ცოლი ორგანოებით ვაჭრობს”) შეეხებოდა.

ცხრილი 1. რესპონდენტების მიერ დასახელებული ყალბი ინფორმაციის თემატიკა

ყალბი ინფორმაციის თემატიკა	რაოდენობა
რუსეთთან, ოკუპირებულ ტერიტორიებთან დაკავშირებული ყალბი ინფორმაციები/შეფასებები	18
ქართულ მედიასთან დაკავშირებული	11
ლუგარის ლაბორატორიასთან, ვაქცინებთან და ეპიდემიებთან დაკავშირებული კონსპირაციები	10
ტერიტორიების დაკარგვის საფრთხესთან დაკავშირებული	7
პარტიებთან/პოლიტიკოსებთან დაკავშირებული	5
ცნობილი ადამიანების გარდაცვალებასთან დაკავშირებული	5
იდენტობის დაკარგვასთან/ასიმილაციასთან დაკავშირებული	3
სხვადასხვა	6
სულ	65

⁴ გამოკითხვა ასახავს ზაფხულის მონაცემებს, როცა ტელეკომპანია “რუსთავი 2“-ის ოპოზიციურისარედაქციო პოლიტიკა შეცვლილი არ იყო.

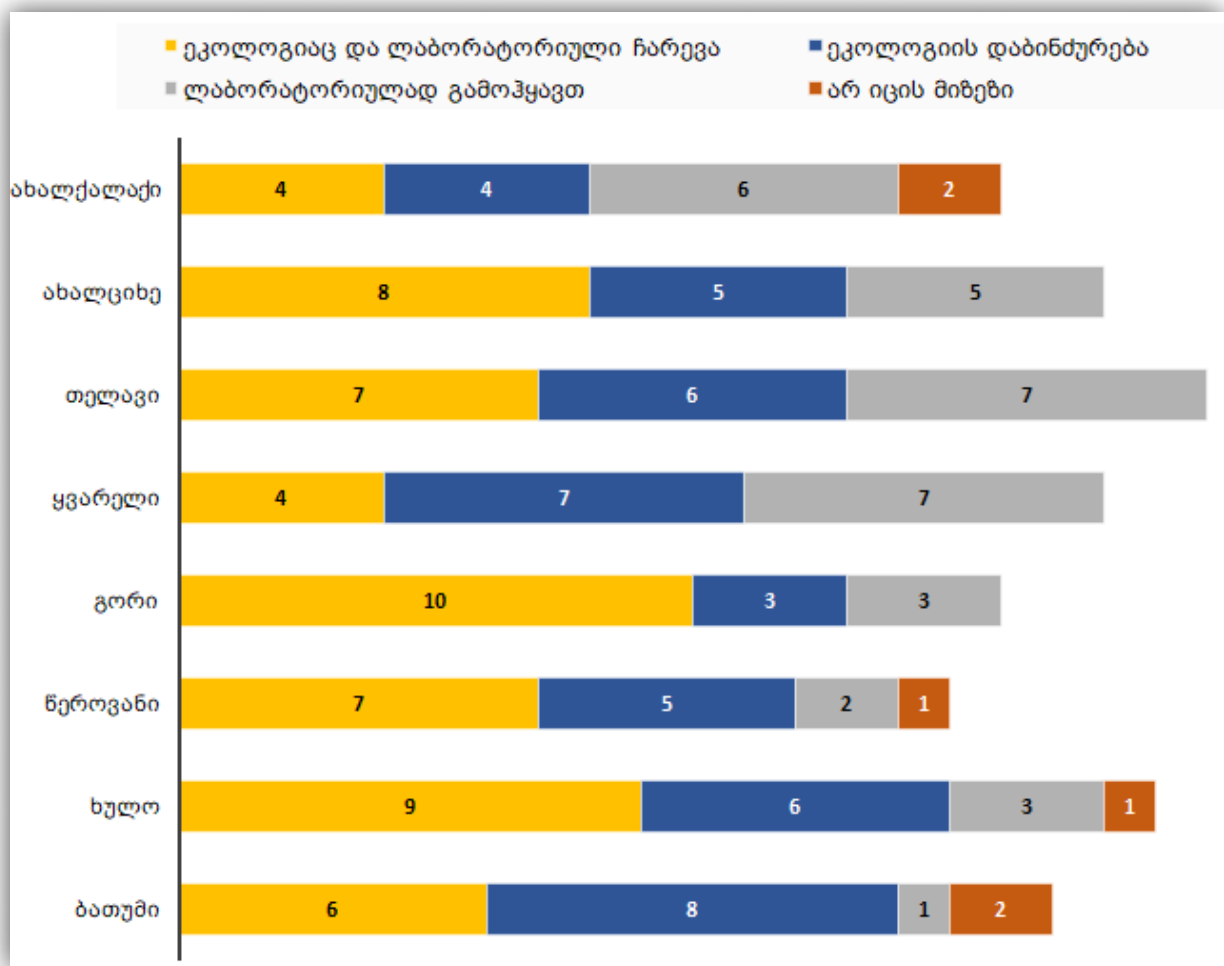
II. მონაცემები თემატიკის მიხედვით

2.1. ფიზიკური უსაფრთხოება

ყველაზე მოწყვლადები რესპონდენტები ვირუსებითა და ეპიდემიებით გამოწვეული ფიზიკური საფრთხის შიშების მიმართ აღმოჩნდნენ. შეკითხვაზე, თუ რა იწვევს ვირუსებს/ეპიდემიებს უმრავლესობამ (55) განაცხადა, რომ შესაძლოა მიზეზი როგორც ეკოლოგიის დაბინძურება, ასევე ლაბორატორიული ჩარევაც ყოფილიყო, რაშიც ისინი ვირუსების ლაბორატორიულად გამოყვანას გულისხმობდნენ; ეკოლოგიის დაბინძურება გამოიწვევს მიზეზად 44 რესპონდენტმა დაასახელა, ხოლო ისინი, ვისაც ცალსახად სჭერა, რომ ვირუსები ლაბორატორიულად გამოჰყავთ, 34 იყო. ამასთანავე 6-მა რესპონდენტმა განაცხადა, რომ გამოიწვევი მიზეზების შესახებ ინფორმაციას არ ფლობს. გორში (10) და ხულოში (9) ყველაზე მეტმა რესპონდენტმა თქვა, რომ ვირუსების გამომწვევი მიზეზი, როგორც ეკოლოგიის დაბინძურება, ასევე ვირუსების ლაბორატორიულად გამოყვანა იყო, ხოლო ვირუსების/ეპიდემიების გავრცელების მიზეზად მხოლოდ მათი ლაბორატორიულად გამოყვანა ყველაზე მეტმა რესპონდენტმა კახეთში (7-7) და ახალქალაქში (6) დაასახელა.

დიაგრამა 3. რა იწვევს ვირუსებს/ეპიდემიებს?

ვირუსებზე კონსპირაციებს დამატებულად ხშირად პედაგოგებიც მიიჩნევენ. ერთ-ერთმა რესპონდენტმა გორიდან ისიც კი აღნიშნა, რომ ვირუსების ლაბორატორიულად გამოყვანის შესახებ ინფორმაცია მას სკოლიდან ჰქონდა:

სტუდენტი, გორი, (20 წლის, მდედრობითი): ...”თან ბიოლოგიის მასწავლებელი სულ ამას მეუბნებოდა, რო ლაბორატორიულად კეთდება ეს”.

შეკითხვაზე - რა იწვევს ვირუსებს/ეპიდემიებს? - რესპონდენტთა ნაწილმა 6 კონსპირაცია დაასახელა. ესენია:

1. ვირუსებს/ეპიდემიებს ტერიტორიების მითვისების, მოსახლეობის განადგურების მიზნით ავრცელებენ;
2. ვირუსებს/ეპიდემიებს ლუგარის ლაბორატორიიდან ავრცელებენ;
3. ვირუსები/ეპიდემიები ყვავილებით, ხილით, ტრაილერებით ვრცელდება;
4. ვირუსები/ეპიდემიები თურქეთიდან შემოაქვთ;
5. ვირუსების/ეპიდემიების გავრცელებით ფარმაცევტული ბიზნესია დაინტერესებული, მათ შორის თურქული;
6. საქართველოს სხვადასხვა პრეპარატების საცდელ პოლიგონად იყენებენ.

უნდა აღინიშნოს რომ პეპლების მეშვეობით ვირუსების გავრცელების საფრთხე რესპონდენტებმა ძირითადად ახალქალაქში დაასახელეს.

<p>1.ვირუსებს/ეპიდემიებს ტერიტორიების მითვისების, მოსახლეობის განადგურების მიზნით ქმნიან და ავრცელებენ</p>	<p>მასწავლებელი, ბათუმი, (28 წლის, ქალი): “...გამოჰყავთ და სავარაუდოდ იმ ერის წარმომადგენლებს, ასე ვიტყვი, ვისაც აწყობს საქართველოს ტერიტორიების მითვისება”.</p> <p>სოციოლოგი, წეროვანი, (26 წლის, ქალი): “მიზანმიმართულიც შეიძლება იყოს იმიტომ, რომ იმდენად გაიზარდა მოსახლეობა დედამიწაზე, რომ არ ვიცი”.</p> <p>მძღოლი/ხელოსანი, ყვარელი, 57 წლის, კაცი: “გამოჰყავთ იმის გამო, რომ შეგვამცირონ მოსახლეობა”.</p> <p>ფსიქოლოგი, ბათუმი (22 წლის, ფსიქოლოგი): “გენური ლაბორატორიები აქვთ იმ ქვეყნებში, რომლებსაც არ უნდათ ქართველების გამრავლება”.</p> <p>არასამთავრობო ორგანიზაციის თანამშრომელი, ბათუმი (24 წლის, კაცი): “ვირუსები გლობალიზაციის ნაწილია, რომელიც ვრცელდება სხვა ლოკაციებზე. ამერიკის აღმოჩენის შემდეგ დაიწყო ეგრე, როცა სიფილისი შემოიტანეს”.</p> <p>მასწავლებელი, ყვარელი (35 წლის, ქალი): “უფრო აზიური წარმოშობის ქვეყნებში [შეაქვთ], სადაც მოსახლეობის რაოდენობა კატასტროფულად იზრდება, ან რამე ინტერესები აქვთ მოსახლეობის მიმართ, მაგრამ საქართველოს მოსახლეობა იმდენად მცირერიცხოვანია, რომ მაგ მეთოდით ბრძოლას მემგონი არ დაგვიწყებენ”.</p> <p>ინჟინერი-ტექნოლოგი, ახალქალაქი (55 წლის, კაცი): “არსებობს ქვეყნები, რომლებსაც სპეციალური ლაბორატორიები აქვთ, სადაც გამოჰყავთ სპეციალურ ვირუსები, რომ შეძლონ რომელიმე ქვეყანას ზიანი მიაყენონ იმდენად, რომ მაგ ქვეყნის წინააღმდეგ არ იყოს საჭირო რაიმე იარაღის ან სხვა საშუალების გამოყენება”...</p> <p>ბანკის თანამშრომელი, გორი, (36 წლის, კაცი): “არსებობს უამრავი ვირუსი, რომელიც ლაბორატორიაშია გამოყვანილი პოლიტიკური მიზნებისათვის, როგორც იყო თუნდაც ებოლა ან სხვადასხვა H1N1 ვირუსები, რომლებიც გავრცელდა მსოფლიოში”.</p>
	<p>გადამყიდველი, ყვარელი, (35 წლის, ქალი): “ამბობენ, რომ ფონიჭალაში, სადღაც დაბლა მიწისქვეშ არის ლაბორატორია და იქიდან გამოჰყავთო... და რა ინტერესი აქვთ და ხალხი რომ ამოწყვიტონ, საქართველო გააუბედურონ, შეამცირონ ხალხის მასები”.</p>

<p>2. ვირუსებს/ეპიდემიებს ლუგარის ლაბორატორიიდან ავრცელებენ</p>	<p>უმუშევარი, ყვარელი (52 წლის, ქალი): “ძალიან დასუსტებულია ხალხი გაჭირვებისგან... და ამას ხელს უწყობს იმ ლუგარის ლაბორატორიიდან დროდარდო გამოშვებული რაღაცეები... სპეციალურად არის მოსასპობად, რომ საქართველო გადააშენონ”.</p> <p>ბიბლიოთეკარი, თელავი (47 წლის, ქალი): “ძალიან ბევრი ინფორმაცია მაქვს წაკითხული [ლუგარის ლაბორატორიაზე]... და არ მინდა დავიჯერო, რომ ქართველი ხალხი მაინდამაინც საქართველოში გამოყვანილი ვირუსით უნდა დაგზარალებდეთ”.</p>
<p>3. ვირუსები/ეპიდემიები ყვავილებით, ხილით, ტრაილერებით ვრცელდება</p>	<p>ბულაღერი, ახალქალაქი (40 წლის, ქალი): “ასე, მაგალითად, ის პეპლები რომ აქ გამოუშვეს, რას ნიშნავდა ეს? ადამიანები ხელს იფარებდნენ სახეებზე, რადგან ყუთებიდან უშვებდნენ პეპლებს. რა გარანტიაა, რომ ამ პეპლებით არ ავრცელებენ ვირუსს ან რომ ადამიანებზე ექსპერიმენტი არ არის?”.</p> <p>პარიკმახერი, ახალქალაქი (35 წლის, ქალი): “მაგალითად, ამ ბოლო დროს გავრცელდა ინფორმაცია იმის შესახებ, რომ პეპლების გამოყენებით სწორედ ვირუსებს ავრცელებენ”.</p> <p>ფოსტის თანამშრომელი, ახალქალაქი (40 წლის, ქალი): “მაგალითად, წელს პეპლების შემოსევა იყო. საერთოდ ეგ ძალიან გასაკვირი იყო, და ვფიქრობთ, რომ ისინი გამიზნულად ჩამოიტანეს და ხალხზე ვირუსები გაავრცელეს, რომ რაიმე დაავადება გამოიწვიოს”.</p> <p>ტაქსის მძღოლი, ბათუმი, (25 წლის, კაცი): “თუნდაც საზღვარგარეთიდან შემოტანილი ხილი შეიძლება იყოს ერთი მიზეზი, ძან ბევრი რამ თუნდაც ტურისტებიც კი.”</p> <p>სტუდენტი, ბათუმი (20 წლის, კაცი): “...ზოგი იძახის რომ ზღვიდან შემოვიდა და ზოგიც რომ ტრაილერებს შემოყვანენო. ასე რომ, არსებობს სხვადასხვა ვარიანტები”.</p>
<p>4. ვირუსები/ეპიდემიები თურქეთიდან შემოაქვთ</p>	<p>უმუშევარი, თელავი (71 წლის, ქალი): “ლაბორატორიულად გამოჰყავთ და სპეციალურად შემოაქვთ... უფრო თურქეთიდან ვფიქრობ, რომ შემოაქვთ”.</p> <p>მასწავლებელი, ყვარელი (49 წლის, ქალი): “რომ გახსნეს საზღვრები და რომ შემოუშვეს ყველანაირი თურქ-სელჩუკები, აი, ეგ არის მიზეზი”.</p> <p>ფინანსისტი, წეროვანი, (26 წელი, კაცი): “ფაროსანაც ხელოვნურად შემოიყვანეს და ამის თქმის მიზეზი ერთი ის გვაქვს, რომ ლოგიკურად თურქეთის ბაზართან შედარებით თხილის ბიზნესი საქართველოში პოპულარული რომ გახდა ... ანუ იმის წინაპირობა იყო, რომ გაუსწრებდა და შემდეგ მოხდა ეს ამბავი”...</p> <p>საჯარო მოხელე, ყვარელი, (35 წლის, ქალი): “ხელოვნურად არის გამოყვანილი, რომ ბიზნესები ჩაუვარდეთ იმ ადამიანებს, აი, თუნდაც თხილის პლანტაციები რომ აქვთ გაშენებული და ა.შ ფაროსანამ გაანადგურა, ხომ?”</p>
<p>5.ვირუსების/ეპიდემიები ის გავრცელებით ფარმაცევტული ბიზნესია დაინტერესებული, მათ შორის თურქული</p>	<p>ფილოლოგი, ხულო (ქალი, 42 წლის): “თურქეთიდან გადმოჰქონდათ მედიკამენტები და ვაქცინებს ატარებდნენ. ასეთ შემთხვევაში კი მიჩნდება იმის ეჭვი, ხომ არ არის ეს ხელოვნურად შექმნილი ვილაცის ბიზნესის გასამდიდრებლად?”</p> <p>მასწავლებელი, ყვარელი (67 წლის, ქალი): “როგორც სოციალური ქსელებიდან და საერთოდ ვიგებთ,... ეს არის ფარმაცოლოგიური მაფიის ხელში არებული მექანიზმები, რომლებიც ცდილობენ, რაც შეიძლება მეტი პრეპარატი გაიყიდოს და რაც შეიძლება მეტი შემოსავალი ნახონ.”</p> <p>საჯარო მოხელე, ყვარელი, (35 წლის, ქალი): “ღორის გრიპიც ხელოვნურად მგონია შექმნილი, რომ თავიანთი წამლები გაუსაღდეთ”.</p> <p>იურისტი, ახალციხე (50 წლის, ქალი): “მე მაინც ვფიქრობ, ხელოვნურად ჩნდება იმიტომ, რომ სანამ ვირუსი გავრცელდება, წინასწრებით არის ხოლმე ინფორმაცია გავრცელებული, რომ ეს ვირუსი იქნება, ამ ინფორმაციის გავრცელებიდან სადღაც ორ კვირაში ამ ვირუსით დაავადებული ადამიანების მასიური შედინება ხდება საავადმყოფოებში და მერე გარკვეული სახის, მიზანმიმართული მალაღფასიანი პრეპარატების დანიშვნა”.</p>

6. საქართველოს სხვადასხვა პრეპარატების საცდელ პოლიგონად იყენებენ

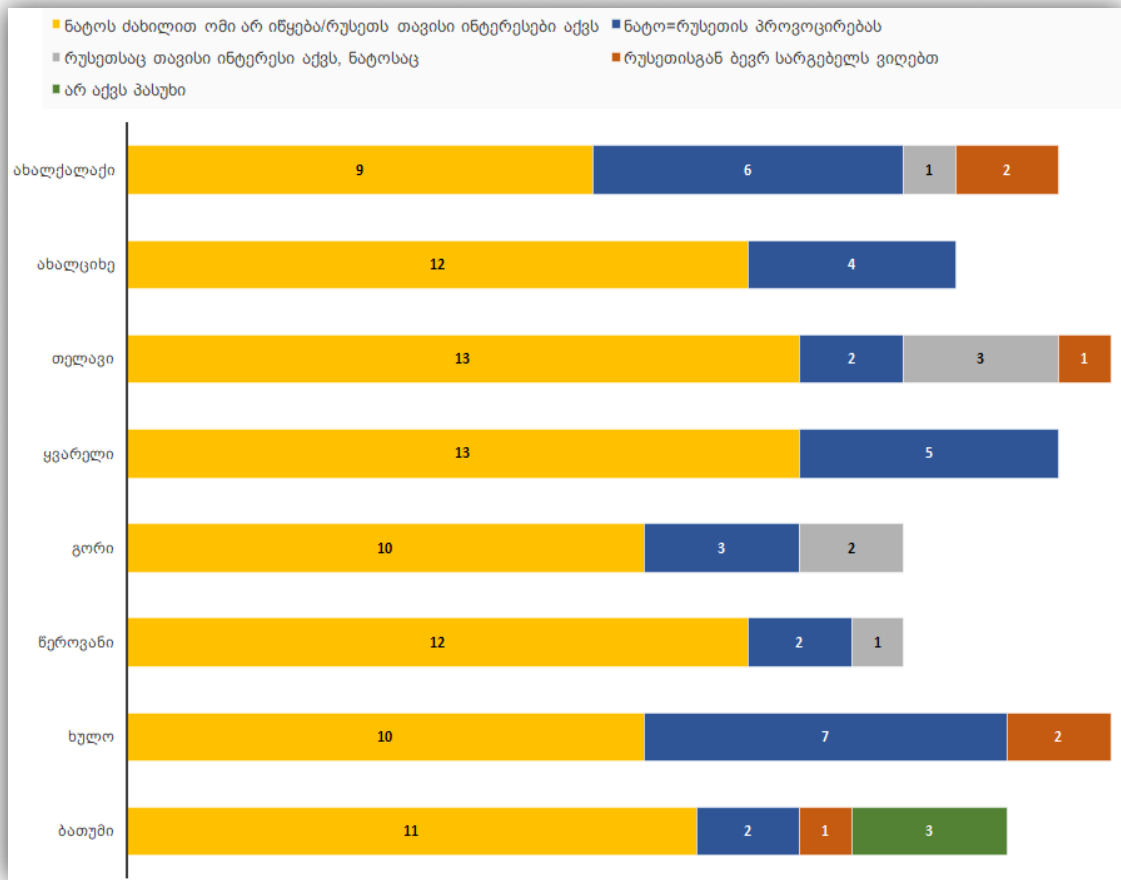
ხელოსანი, თელავი (38 წლის, კაცი): “ჩვენნაირ ქვეყნებს ხომ ეძახიან მესამე კატეგორიის ქვეყნებს, ჩვენზე სინჯავენ, რომ მერე თავიანთთან გამოდგება არ გამოდგება, მე ესე მჯერა და ესე მგონია”.

არასამთავრობო ორგანიზაციის წარმომადგენელი, წეროვანი (23 წლის, ქალი): “იგივე თუნდაც C ჰეპატიტის პროგრამები, რაც არის ხოლმე, თავიდან უბრალოდ იტესტება და შენ ხარ ექსპერიმენტის ნაწილი. ჩვენს ქვეყანაშიც, თავიდან, როგორც ვიცი, ეს C ჰეპატიტის აცრის პროგრამები რომ იყო ექსპერიმენტის ნაწილი და იდეაში უფასოდ კი გვანჯდიდნენ, მაგრამ გვანჯდიდნენ თავინთი მიზნებიდან გამომდინარე, რომ მერე ემკურნალათ ამ დაავადებისთვის.”

ეკონომისტი, ახალქალაქი (53 წლის, ქალი): “ადამიანებზე ცდებს ატარებენ”.

შედარებით ნაკლებ მოწყვლადები აღმოჩნდნენ რესპონდენტები ომის საფრთხის მიმართ. კითხვაზე - ნატოს ხშირი დახილით ვახდენთ თუ არა რუსეთის პროვოცირებას - რესპონდენტთა დიდმა უმრავლესობამ (90) განაცხადა, რომ ნატოს დახილით ომი არ იწყება და რომ რუსეთს რეგიონში თავისი ინტერესები აქვს. 139-დან მხოლოდ 31 რესპონდენტი მიიჩნევს, რომ ნატოში ინტეგრირება რუსეთის პროვოცირების ტოლფასია; შედარებით მცირე რაოდენობა თვლის, რომ რუსეთსაც საკუთარი ინტერესები ამოძრავებს და დასავლეთსაც (7) და რომ რუსეთისგან საქართველო ბევრ სარგებელს იღებს (6). მხოლოდ 5 რესპონდენტს არ ჰქონდა პასუხი აღნიშნულ კითხვაზე. ყველაზე მაღალი მონაცემები მათი, ვინც ფიქრობს, რომ ნატო რუსეთის პროვოცირებას ნიშნავს, ხულოში (7), ახალქალაქსა (6) და ყვარელში დაფიქსირდა (5).

დიაგრამა 4. ნატოს ხშირი დახილით ვახდენთ თუ არა რუსეთის პროვოცირებას?

ის რესპონდენტები, რომლებიც თვლიან, რომ ნატოს ძახილით რუსეთის პროვოცირება აბსურდია, თავის მოსაზრებას შემდეგი არგუმენტებით ასაბუთებდნენ:

1. რუსეთი საქართველოს მანამდე იპყრობდა, ვიდრე ნატო შეიქმნებოდა;
2. არსებობს ბალტიის ქვეყნების მაგალითი, რომელიც გვარჯვენებს, რომ რუსეთის საზღვართან ნატოს წევრი ქვეყნების არსებობა ომის პროვოცირებას არ ნიშნავს.
3. რუსეთს აფრთხობს ის, რომ ნატოს წევრობის შემთხვევაში, ოკუპაციის ხაზების გადმოწევის ვერ შეძლებს

<p>1.რუსეთი საქართველოს მანამდე იპყრობდა, ვიდრე ნატო შეიქმნებოდა</p>	<p>მასწავლებელი, თელავი (47 წლის, ქალი): “სად იყო ნატო შექმნილი, რუსეთი როგორ გვექცეოდა ძალიან კარგად ვიცით.”</p> <p>მასწავლებელი, ყვარელი (67 წლის, ქალი): “რუსეთს შეძახილის პრობლემა არ აქვს, ეს ძირითადად ჩამოყალიბებული დამპყრობლის სინდრომია, რომელსაც არ სურს, რომ ხელიდან გაუშვას ის ტერიტორიები, რომლებიც დიდ საბჭოთა კავშირში შედიოდა”.</p>
<p>2. არსებობს ბალტიის ქვეყნების მაგალითი, რომელიც გვარჯვენებს, რომ რუსეთის საზღვართან ნატოს წევრი ქვეყნების არსებობა ომის პროვოცირებას არ ნიშნავს.</p>	<p>ბიოლოგი, წეროვანი, (48 წლის, ქალი): “არა, მე ვფიქრობ, რუსეთის პროვოცირებას არ ვახდენთ ნატოთი იმიტომ, რომ ჩვენ მაგალითი გვაქვს, ბალტიისპირეთის ქვეყნებზე... პოსტსაბჭოურ სივრცეში იყვენენ, საბჭოთა სივრცეც დატოვეს და ნატოს წევრები გახდნენ კიდევაც... და მათ საზღვართან არის განლაგებული ეს ტერიტორიები. არა, ეს უბრალოდ მოგონილია. შემოგდებული თემაა”.</p>
<p>3. რუსეთს აფრთხობს ის, რომ ნატოს წევრობის შემთხვევაში, ოკუპაციის ხაზების გადმოწევის ვერ შეძლებს</p>	<p>სოციოლოგი, წეროვანი, (26 წლის, ქალი): “შეძახილის პრობლემა არ აქვს. პრობლემა და შიში აქვს იმის, რომ რეალურად, ჩვენ თუ ნატოში შევალთ,... რუსეთი ვეღარ შეძლებს ოკუპაციის ხაზების გადმოწევის...”</p>

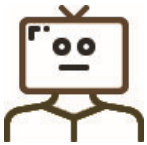
მცირე ნაწილი, რომელიც მიიჩნევდა, რომ საქართველო რუსეთის პროვოცირებას ახდენს, შემდეგ არგუმენტებს ასახელებდა:

1. ნატოს ძახილით რუსეთის პროვოცირებას ვახდენთ;
2. პუტინის გინებით რუსეთის პროვოცირებას ვახდენთ;
3. საქართველო ორი სუპერსახელმწიფოს - ამერიკის და რუსეთის დაპირისპირებას ეწირება და უმჯობესია ნეიტრალიტეტი ავირჩიოთ.

<p>1.ნატოს ძახილით რუსეთის პროვოცირებას ვახდენთ</p>	<p>მასწავლებელი, ხულო (49 წლის, ქალი): “მგონი ვახდენთ. მე არ ვარ იმის მომხრე, რომ საქართველოს დამოუკიდებლობა დაკარგული ჰქონდეს,... მაგრამ მეზობელ ქვეყანასთანაც მაინც აუცილებელია ნორმალური მეზობლური ურთიერთობის შენარჩუნება”.</p> <p>დიასახლისი, ხულო (56 წლის, ქალი): “მემგონი რუსეთთან ძალიან მშვენივრად ვიყავით, როცა ვიყავით. და დღეს ალბათ ეს აღიზიანებს, რუსეთს, რომ ამერიკას და ნატოს ვირჩევთ”.</p>
<p>2.პუტინის გინებით რუსეთის პროვოცირებას ვახდენთ</p>	<p>მასწავლებელი, ხულო, (45 წლის, ქალი): “არ არის საჭაროდ კარგი გინება, თუნდაც ის, გაბუნია⁵ რომ გამოვიდა და საჭაროდ იგინა და რაღაცა, მე მსგავს რაღაცეებს არ მივსვამლები, მაგრამ რუსეთი რომ</p>

⁵ რუსთავი 2-ის თოქ-შოუს წამყვანმა გიორგი გაბუნია რუსეთის პრეზიდენტ ვლადიმერ პუტინს პირდაპირ ეთერში აგინა.

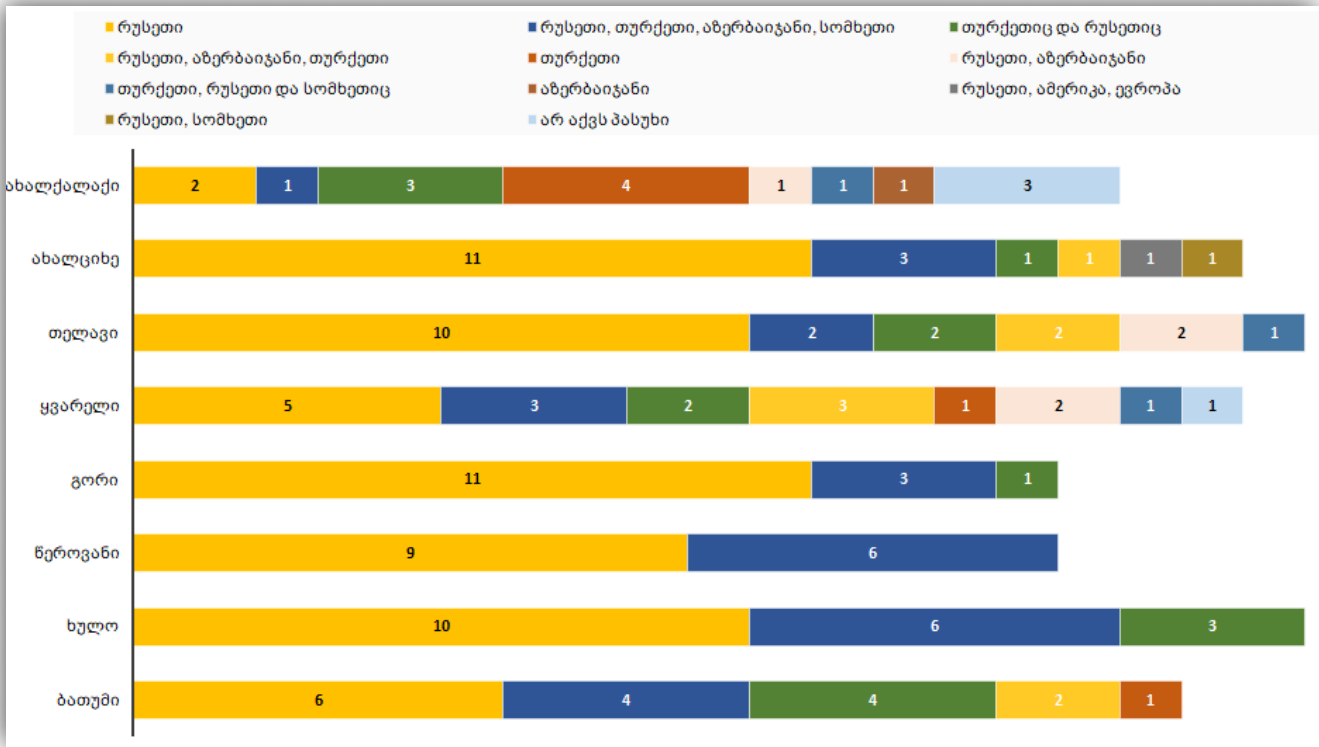
	<p>ოკუპანტია და ჩვენი დაუძინებელი მტერი, ეგ ოდითგანვე ცნობილია და დღესაც ასე მოიაზრება”.</p> <p>სტუდენტი, ყვარელი (20 წლის, ქალი): “ბევრი რალაცვებიც ხდება საქართველოში, რითიც რუსეთის გაღიზიანება შეიძლება, აი, მაგალითად პირდაპირ ეთერში გინებებით, თუნდაც მიშას დროს რაც ხდებოდა, პუტინს რომ აგინებდა და რალაცვები, ეგენი მართლა აღიზიანებს”...</p> <p>მოსწავლე, გორი, (18 წლის, კაცი): “რუსეთს სხვა პრობლემა აქვს, მარა ისეც არ შეიძლება, რო რუსეთს, როგორც ბოლო დროს გიორგი გაბუნია აგინა, პუტინს მასეც არ შეიძლება”.</p>
<p>3.საქართველო ორი სუპერსახელმწიფოს - ამერიკის და რუსეთის დაპირისპირებას ეწირება და უმჯობესია ნეიტრალიტეტი ავირჩიოთ</p>	<p>ისტორიკოსი, წეროვანი (33 წლის, ქალი): “რეალურად არის რუსეთ-ამერიკის ომი, რომელიც არ არის აღიარებული და ვიჭყლიტებით ჩვენ. ჩვენ, პატარა ქვეყანას, ნეიტრალიტეტი გვირჩევნია, სავარაუდოდ”.</p> <p>მძღოლი და ხელოსანი, ყვარელი (57 წლის, კაცი): “საქართველო არის ყველაზე მდიდარი ქვეყანა, ამერიკა იწევს საქართველოსკენ, რუსები ამის უფლებას არ აძლევენ და ძალაუნებურად უნდა გავიჭყლიტოთ ჩვენ”.</p> <p>არასამთავრობო ორგანიზაციის წარმომადგენელი, ბათუმი (24 წლის, კაცი): “ნეიტრალური ქვეყანა რომ ვიყოთ, უფრო სასარგებლო იქნებოდა... და განიარაღება ჯობია, რადგან ჩვენ რუსეთს ვერც ჩვენი იარაღით ვერ შევაჩერებთ და ვერც ამერიკის”.</p> <p>პედაგოგი, ახალციხე (55 წლის, მდებდრობითი): “რა სარგებელია ამ ძახილით რუსეთმაც იცის და დასავლეთმაც, ხალხი იჭყლიტება შუაში”.</p>

2.2. ქვეყნის უსაფრთხოება

შეკითხვაზე - საქართველოს საზღვრებს ყველაზე მეტად რომელი ქვეყანა ერჩის? - რესპონდენტთა უმრავლესობამ (64) ცალსახად რუსეთი დაასახელა; ამასთანავე როგორც დიაგრამა 5-ზე ჩანს, რუსეთი საფრთხეების ჩამონათვალში ყველა სხვა მეზობელ ქვეყანასთან ერთადაც ფიგურირებს. 139-დან 28 რესპონდენტმა განაცხადა, რომ საქართველოს საზღვრებს საფრთხეს ოთხივე მეზობელი (რუსეთი, აზერბაიჯანი, თურქეთი, სომხეთი) უქმნის. ცალკე აღებული თურქეთი საფრთხედ 6-მა, ხოლო აზერბაიჯანი 1-მა რესპონდენტმა დაასახელა. ამასთანავე ორივე ქვეყანა სხვა მეზობლებთან ერთად ფიგურირებდა საფრთხეების ჩამონათვალში. ერთმა რესპონდენტმა რუსეთთან ერთად საქართველოს საზღვრებისთვის საფრთხედ ევროპა და ამერიკაც დაასახელა, ხოლო 6-ს ამ კითხვაზე პასუხი არ ჰქონდა. როგორც დიაგრამაზე ჩანს, ყველაზე ნაკლებად ახალაქალაქში საფრთხედ რუსეთს (2) ასახელებენ, შედარებით მეტად - თურქეთს (4). მხოლოდ რუსეთი საფრთხედ ყველაზე მეტმა რესპონდენტმა ახალციხეში (11), გორში (11), თელავში (10) და ყვარელში (10) დაასახელა. ოთხივე მეზობელ ქვეყანას საფრთხედ კი ყველაზე მეტად ხულოსა (6) და წეროვანში (6) თვლიან.

დიაგრამა 5. რომელი ქვეყანა უქმნის საფრთხეს საქართველოს საზღვრებს?

ისინი, ვინც რუსეთს საქართველოს საზღვრებისთვის ერთადერთ საფრთხედ ასახელებდნენ, ყურადღებას ამახილებდნენ იმ ფაქტზე, რომ იმპერიალისტური განწყობები, როგორც რუსეთის მოქმედ ხელისუფლებას, ასევე ოპოზიციასაც აქვს:

პედაგოგი, თელავი (67 წლის, ქალი): “რუსეთი არის იმპერიალისტური სახელმწიფო, აი, გუშინ წავიკითხე ნავალნი ხომ არის პუტინის ოპოზიციის მხარდამხალი, მაგრამ ისიც იძახის, რომ აფხაზეთი და ოსეთი არის ცალკე სახელმწიფოები, ასე რომ, ჩვენთვის არ აქვს მნიშვნელობა, რუსეთი საერთოდ ასეთი დამპყრობელი არის”.

რესპოდენტთა ნაწილი კი ყურადღებას ისტორიულ მტრობაზე ამახილებდა და ამტკიცებდა, რომ საქართველოს უძველესი დროიდან ყველა მეზობელი ერის:

კერძო სექტორში დასაქმებული, ბათუმი, (48 წლის, ქალი): “უძველესი დროიდან ჩვენი სამეზობლო, ჩვენ საზღვრებს ყოველთვის ერჩოდა”.

იმ რესპოდენტთა შორის, ვინც საფრთხედ თურქეთს ასახელებდა, 2 გზავნილი დომინირებდა:

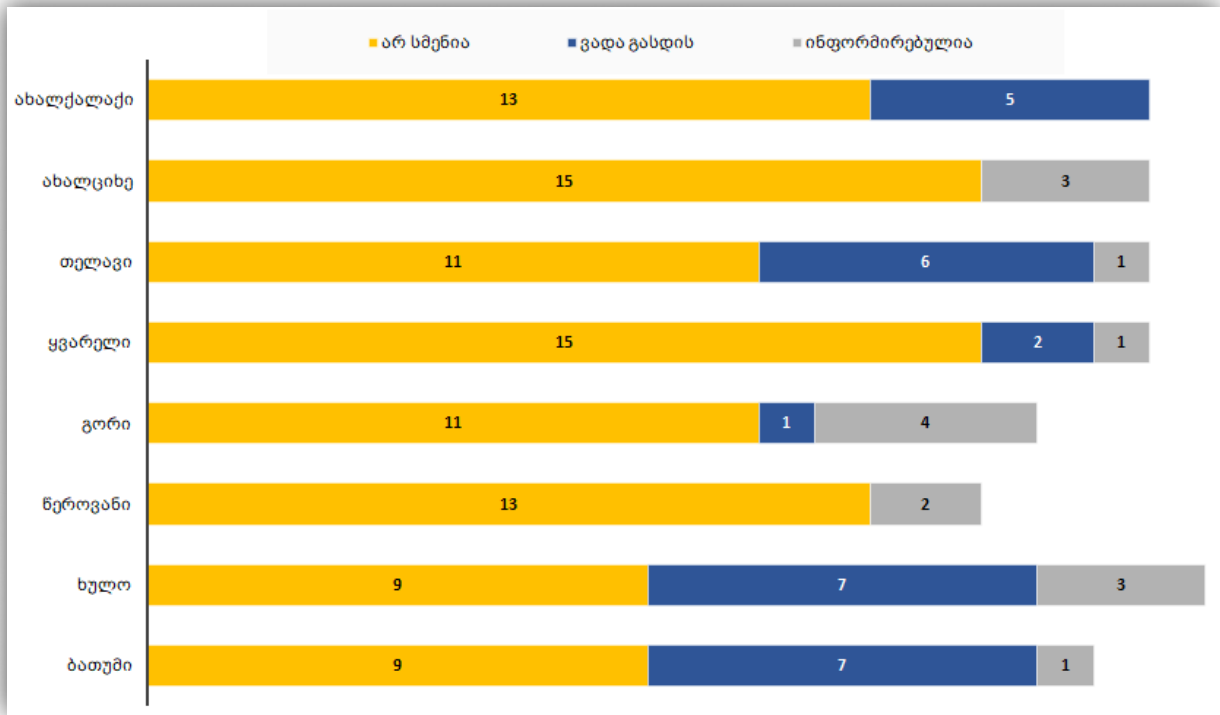
1. რუსეთი და თურქეთი საქართველოს თანაბრად ებრძვიან;
2. ისტორიული ტრავმის გამო თურქეთი კვლავ საშიშია;

მესამე საფრთხედ, რომ თურქეთთან საზღვარი დაუცველია, ძირითადად ახალქალაქში ფიგურირებდა, რის მიზეზადაც მეტწილად ყოფითი პრობლემა (ძროხის ქურდობა) დასახელებდა, ხოლო საზღვრის დაცულობის გარანტიად - რუსეთის ჯარი.

<p>1.რუსეთი და თურქეთი საქართველოს თანაბრად ებრძვიან</p>	<p>უმუშევარი, ბათუმი (22 წლის, ქალი): “ჩვენ საზღვრებს ებრძვის ისევე როგორც რუსეთი, თურქეთიც. საზღვრები ახლოს არის და ორივე თანაბრად ებრძვის”.</p>
<p>2.ისტორიული ტრავმის გამო თურქეთი კვლავ საშიშია</p>	<p>იურისტი, ახალციხე (50 წლის, ქალი): “... საერთო ჯამში ჩვენ თურქეთი და ისეთი საზღვრები გვარტყია. გაუთავებელი ომები იყო და ამის შიშები ისევ გვაქვს”.</p>
<p>3.თურქეთთან საზღვარი დაუცველია</p>	<p>ბუღალტერი, ახალქალაქი (40 წლის, ქალი): “იცით რა ქმნის პრობლემას, აი, მაგალითად, ჩვენი სოფლიდან საქონელს რომ იპარავენ თურქეთის მოქალაქეები”.</p> <p>ფსიქოლოგი, ახალქალაქი (45 წლის, ქალი): “რუსეთის ბაზა რომ იყო, ძალიან დაცული იყო საზღვარი... მაგალითად, შეიძლება საქონელი მოპარონ მეზობელი ქვეყნის მცხოვრებლებმა. თურქეთ-საქართველოს საზღვარზე საუბარი.”</p>

კვლევის ფარგლებში შევეცადეთ გაგვეჩვენებინათ, თუ რამდენად მოწყვლადები არიან რესპონდენტები ყარსის ხელშეკრულებასთან დაკავშირებით გავრცელებული კონსპირაციის მიმართ, რომელიც ამტკიცებს, რომ შეთანხმებას ვადა 2021 წელს გადის, რის შემდეგაც რუსეთი საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის გარანტი აღარ იქნება და აჭარას თურქეთი დაიბრუნებს. ამ მიზნით მათ დავუსვით შეკითხვა, თუ რა სმენიათ ყარსის ხელშეკრულების თაობაზე. პასუხად, რესპონდენტთა უმრავლესობამ (96) განაცხადა, რომ არაფერი სმენია, ხოლო 28 რესპოდენტმა განაცხადა, რომ ხელშეკრულებას ვადა გადის, რაც თურქეთს საქართველოში ინტერვენციის და ტერიტორიების მითვისების უფლებას აძლევს. მხოლოდ 15 რესპონდენტი აღმოჩნდა ამ თემაზე ინფორმირებული. როგორც დიარამა 6-ზე ჩანს, ვადის გასვლის შესახებ ყველაზე მეტად ბათუმსა და ხულოში (7-7), ასევე თელავსა (6) და ახალქალაქში (5) სჯერათ.

დიაგრამა 6. რა გსმენიათ ყარსის ხელშეკრულების შესახებ?

აღსანიშნავია ისიც, რომ კონსპირაცია, რომ ყარსის ხელშეკრულებას 2020 წელს გადის ვადა, რის შემდეგაც თურქეთი აჭარას დაიბრუნებს, სარწმუნო როგორც საჯარო სამსახურის წარმომადგენლისთვის, ასევე ისტორიკოსისთვის აღმოჩნდა.

საჯარო სამსახური, ხულო (32 წლის, კაცი): “გაუვა ვადა ახლა 2020-ში და ვნახოთ, რა იქნება”.

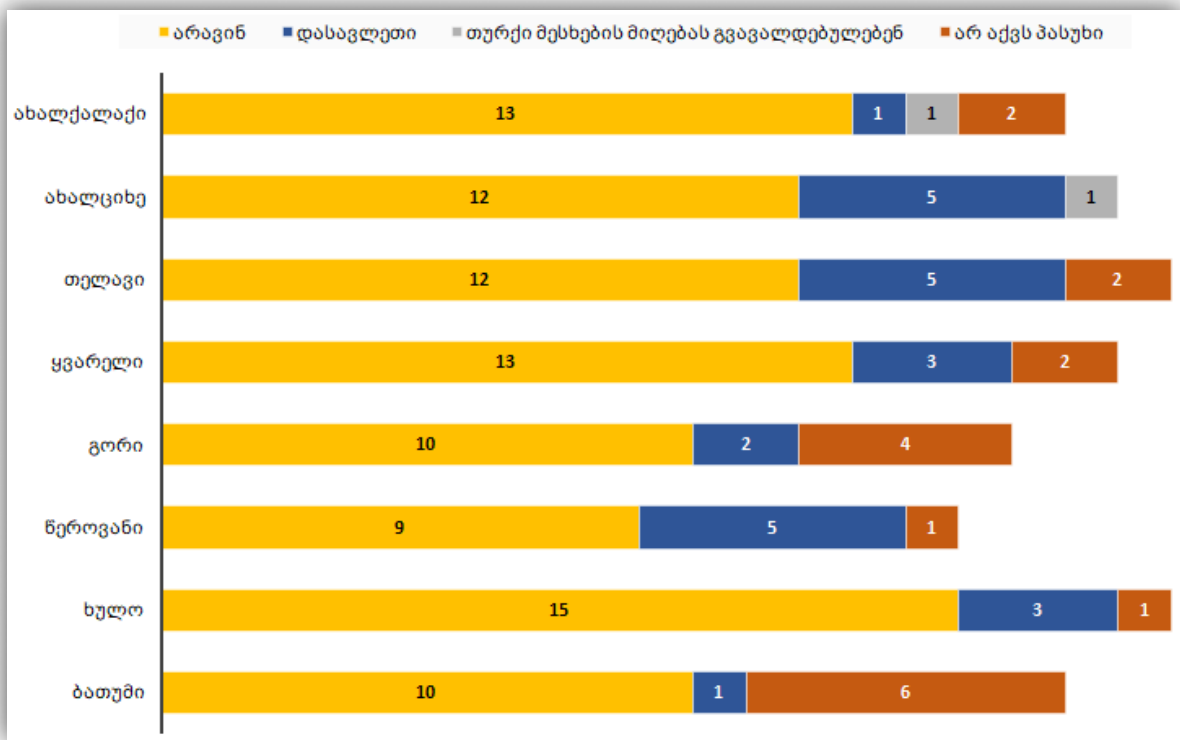
ისტორიკოსი, თელავი (64 წლის, კაცი): “მსმენია ვადა ახლოვდება და მაგის გამო ვახსენე თურქეთი და შემოფოთებული ვარ”.

2.3. ინდივიდუალური უსაფრთხოება

რესპონდენტთა უმეტესობა (94) არ თვლის, რომ საქართველოს მიგრანტთა მიღების ვალდებულება აქვს და მხოლოდ 25 აცხადებს, რომ დასავლეთი ასეთ ვალდებულებას გვაკისრებს. ამასთანავე 2 რესპონდენტმა სამცხე-ჯავახეთიდან ცალკე დაასახელა “თურქი-მესხების” მიღების ვალდებულება, რაშიც სავარაუდოდ, სტალინის რეჟიმის მიერ XX საუკუნის 40-იან წლებში დეპორტირებული მესხების რეპატრაციის ვალდებულება იგულისხმა, რომელიც საქართველოს ხელისუფლებამ აიღო. 18 რესპონდენტს კი ამ შეკითხვაზე პასუხი არ ჰქონდა. რეგიონულ ჭრილში მონაცემები არჩვენებს, რომ დასავლეთის მიერ მიგრანტების მიღების ვალდებულების შესახებ მითი ყველაზე მეტმა რესპონდენტმა სანდოდ ახალციხეში (5), თელავსა (5) და წეროვანში (5) დაასახელა.

დიაგრამა 7. ვინ გვაგააღებულებს მიგრანტების მიღებას?

მიგრანტებთან მიმართებით შემდეგი დამოკიდებულებები გამოიკვეთა:

1. მუსლიმი/ჩინელი მიგრანტები საფრთხეა
2. ევროპა/ამერიკა მიგრანტების მიღებას გლობალური აღრევის მიზნით გვაგააღებულებს

<p>1.მუსლიმი/ჩინელი მიგრანტების საფრთხეა</p>	<p>თელავი, ბიბლიოთეკარი (47 წლის, ქალი): “მით უმეტეს არ მივესალმები მუსლიმანურ სამყაროს არაბებს, ირანს, რომლებიც მოდიან და მკვიდრებიან აქ... 1 გოჭი მიწა არ უნდა გაიყიდოს მუსლიმანზე, ჩინელებზე, ინდოელებზე და არაბზე”.</p> <p>მასწავლებელი, ყვარელი (49 წლის, ქალი): “მე იმის მომხრე ვარ, რომ ყველა უნდა გავეყაროთ. ვაიმე საშინელებაა, ძალიან ხშირად თბილისში არ ჩავდივარ ხოლმე, მაგრამ შარშან იყო ხომ ფეხს ვერ გადაადგავ, შებუდულები, ცარელა თვალები რომ უჩანთ, ქალია, კაცია ვერ გაიგებ”.</p> <p>სტუდენტი, ყვარელი (20 წლის, ქალი): “საფრთხის შემცველია იმ მხრივ, რომ ძალიან ცოტანი ვართ ქართველები დარჩენილი... აი, მაგალითად, ჩინელების ხო? ისინი თავის ქვეყანაში ვეღარ ეტევიან და ჩამოდიან აქ... სანამ ჩვენ გავიღვიძებთ ჩინელს უკვე ხუთი ბავშვი ჰყავს”.</p>
<p>2.ევროპა/ამერიკა მიგრანტების მიღებას გლობალური აღრევის მიზნით გვაგაღდეგებულებს</p>	<p>მედდა, წეროვანი (41 წლის, ქალი): “როგორც ვფიქრობ, ამერიკა გვაძალებს მათ მიღებას”.</p> <p>უმუშევარი, ყვარელი (52 წლის, ქალი): “ევროპა არის დაინტერესებული მაგითი, რომ მოახდინონ გლობალური აღრევა, რის წინააღმდეგაც ვარ, მაღიზიანებს ძალიან”.</p> <p>იურისტი, ახალციხე (50 წლის, ქალი): “მე რამდენადაც ვიცი, ცოტა ხნის წინ გაფორმდა ხელშეკრულება და ჩვენთან უნდა შემოვიდეს ემიგრანტების გარკვეული ციფრი, მგონი აფრიკული წარმომავლობის ადამიანები და ასევე თურქი-მესხებიც”.</p>

იმ რესპონდენტთა შორის, ვინც ფიქრობს, რომ მიგრანტების მიღებას დასავლეთი არ გვაგაღდეგებულებს, გამოიკვეთა აზრი, რომ როგორც საქართველოდან ხდება უკანონო მიგრაცია, მსგავსს პროცესს საქართველოშიც აქვს ადგილი და ეს არ არის საერთაშორისო ან სახელმწიფოთაშორისი შეთანხმებების შემადგენელი:

დიასახლისი, წეროვანი, (70 წლის, ქალი): “როგორც ჩვენ ვართ თავისუფლად გასულები და არავის აძალებენ ჩვენს მიღებას, ალბათ ისინიც ეგრე არიან”.

რესპონდენტებს დამატებით ვკითხეთ, თუ რა ვალდებულებებს აკისრებს დასავლეთი საქართველოს, რა დროსაც ნაწილმა შემდეგი საკითხები გამოჰყო:

- ერთი სქესის პირთა ქორწინებას და ჰომოსექსუალობის მიღებას;
- ღირებულებების გადაფასებას, ტრადიციებსა და იდენტობაზე უარის თქმას.

<p>1.ერთი სქესის პირთა ქორწინებას და ჰომოსექსუალობის მიღებას</p>	<p>უმუშევარი, ყვარელი (52 წლის, ქალი): “აი, რაღაც ვალდებულება, როგორც ეს ელგებეთები გამოჩნდნენ და ეგ მაგით დაინტერესებულია ევროპა, რომ გინდა თუ არა უნდა მოგვწონდეს”.</p> <p>საერთაშორისო ურთიერთობების სპეციალისტი, ახალქალაქი (29 წლის, კაცი): “კი [გვაგაღდეგებულებს], მაგალითად, თუნდაც ლგბტ აქციები, რომლებიც ევროპაში მიღებულია და ეს ნორმალურად ითვლება, ვფიქრობ, ჩვენი საზოგადოებისთვის ეს არ იქნება ნორმალური და პრობლემას წარმოადგენს”.</p> <p>სტუდენტი, გორი, (21 წლის, კაცი): “იმას, რო უფრო დემოკრატიული ქვეყანა იყოს და ნაკლებ კონსერვატიული... რეალურად მართლა არი ეგ [ჰომოსექსუალობა] ავადმყოფობა რა და ანუ... ცდილობენ რო მოახდინონ მაგის პროვოცირება.”</p>
---	--

	<p>ხელოსანი, თელავი (38 წლის, კაცი): ... “ევროკავშირის ქვეყნებიც რომ არ ასრულებენ, ჩვენ გვაძალებენ. პირველ რიგში, ეს ჰომოფობია და ეს რაღაა ტრანსფობია - გინდა თუ არა მიიღო და შეიყვარო. ის, რომ შენ რა ტრადიციები გაქვს, არ უნევს [ანგარიშს]”...</p> <p>გიდი, ყვარელი (34 წლის, ქალი): “ნელნელა შემოაცურებს თავის იდეებს, რა თქმა უნდა, თუნდაც მარიხუანის მიღებას, თუნდაც ერთსქესიან ქორწინებას და ა.შ. ახლა საჯაროდ არავინ არ ამბობს, მარა თავის ულტიმატუმებს რომ გვიყენებს, ეგ ხომ ისედაც”...</p>
<p>2. ღირებულებების გადაფასებას, ტრადიციებსა და იდენტობაზე უარის თქმას.</p>	<p>ბუღალტერი, ახალქალაქი (40 წლის, ქალი): “რატომაც არა, გვავალდებულებს, რომ ჩვენი აზროვნება, მენტალობა ავტომატურად შევცვალოთ. რა თქმა უნდა, ისინი პირდაპირ არ მოდიან და არ გეუბნებიან, რომ უნდა შეიცვალო. ისინი ისეთ პირობებს ქმნიან, შენ თვითონ უკვე გრძნობ, რომ აქ ადგილი არ გაქვს”.</p> <p>მასწავლებელი, ხულო (49 წლის, ქალი): “დასავლეთი გვაკისრებს, ალბათ, ჩვენი ფასეულობების გადამონშობას, ჩვენი ღირებულებების ევროპულ სტანდარტებზე გადაწყობას... თავისთავად ხდება, რომ ჩვენ ჩვენს ღირებულებებს, ეროვნულ ფასეულობებს ვკარგავთ ამ ნიშნით. ისინი მოითხოვენ ვგავდეთ მათ და ეს ნორმალურია, კულტურულია, მაგრამ მათ პროგრესს რაღაცა დიდი რეგრესიც ახლავს ხომ?.. ჩვენსას ვკარგავთ აქა, რაღაცას ჩვენსას ღირებულს ვკარგავთ: ხელოვნებას, კულტურას”.</p>

ახალგაზრდების გარდა, უფროს ასაკობრივ ჯგუფშიც გამოიკვეთა მოსაზრება, რომ ევროპა, რომელიც ორ ფუნდამენტურ პრინციპს - ადამიანის უფლებებს და კანონის უზენაესობას ეფუძნება - საქართველოს ევროპულ ოჯახში დასაბრუნებლად ამ ღირებულებების გათავისებებას და დანერგვას სთავაზობს, ქვეყნის დემოკრატიზაცია კი მხოლოდ შიდა აქტორებზე არის დამოკიდებული და საქართველოს მოქალაქეების გასაკეთებელს სხვა ვერ გააკეთებს:

პენსიონერი, გორი (67 წლის, კაცი): “ევროპაში კანონის უზენაესობაა მთავარი, ადამიანის უფლებების დაცვა - ეს ორი ძირითადი პრინციპი, რაზეც ევროპა დგას ისტორიულად და ისინი კი არ გვავალდებულებენ, ჩვენ გვეუბნებიან, რო აი, ამ გზით შეგიძლიათ მიაღწიოთ ამას და ამას.... დანარჩენი ისინი ვერ მოვლენ და ვერ აგიშენებენ”...

ფარმაცევტი, ხულო (61 წლის, კაცი): “ევროპა ამას გვეუბნება, რომ თქვენთვის აკეთეთ საქმე, თქვენთვის გაიუმჯობესეთ პირობები, რომ ჩვენ ერთიან ოჯახში მიგვიღონ -ევროპაში”.

მასწავლებელი, ყვარელი (67 წლის, ქალი): “დასავლეთი 180 გრადუსით გვაბრუნებს დღემდე ჩვენთვის მიუღწეველი დემოკრატიისკენ... მხოლოდ ყვირილი, რომ მე ევროპაში მინდა, არაფერს არ მოგვცემს. ანუ ვალდებულებაა, რომ დემოკრატიას ფეხი უნდა აგუწყოთ”.

2.4. სოციალურ-ეკონომიკური დაცულობა

იმის გასარკვევად, თუ რამდენად აქვთ დღეს სოციალურ-ეკონომიკური დაცულობის განცდა მოქალაქეებს, მათ ორი შეკითხვა დავუსვით:

1. საბჭოთა კავშირში უფრო დაცული იყო ადამიანი თუ დღეს?

2. ევროპული ბაზარი უფრო სარფიანია საქართველოსთვის თუ რუსული?

1. საბჭოთა კავშირთან მიმართებით რესპონდენტთა პასუხები გარკვეულ შემთხვევებში გასცდა სოციალურ-ეკონომიკურ თემატიკას და სამოქალაქო უფლებები და უსაფრთხოების საკითხებიც მოიცვა. გამოიკვეთა დიქტომია, როცა, ერთი მხრივ, რესპონდენტები დღეს ადამიანის უფლებების დაცულობის მხრივ არსებულ უპირატესობებზე საუბრობდნენ, მეორე მხრივ, საბჭოთა კავშირს გარე საფრთხეებიდან დაცულობის მხრივ უპირატესად მიიჩნევდნენ, რასაც მისი ჩაკეტილობა განაპირობებდა. აღსანიშნავია ისიც, რომ ზოგ შემთხვევაში უფროსი ასაკის ადამიანები უფრო კრიტიკულად იყვნენ საბჭოთა კავშირის მიმართ, ვიდრე ახალგაზრდები, რომელთაც სსრკ-ს სოციალურ-ეკონომიკური დაცულობის შესახებ ინფორმაცია უფროსი ასაკის ადამიანებისგან ჰქონდათ მოსმენილი.

ამ თემაზე შემდეგი ძირითადი გზავნილები გამოიკვეთა:

- 1. სსრკ სოციალურ-ეკონომიკური თვალსაზრისით უფრო დაცული იყო
- 2. სსრკ უფრო უსაფრთხო იყო, სადაც კანონი კანონობდა
- 3. სსრკ-ში ადამიანის უფლებები დაცული არ იყო, მაგრამ უსაფრთხო გარემო იყო
- 4. სსრკ-ში თანასწორობა იყო

<p>სსრკ სოციალურ-ეკონომიკური თვალსაზრისით უფრო დაცული იყო</p>	<p>სტუდენტი, თელავი (19 წლის, ქალი): “მაშინ ყველაფერი იყო. რაც მსმენია, იმას გეტყვით: მაშინ მართლა იყო ხალხი დაცული და მაშინ მართლა ზრუნავდნენ ქვეყანაზე და ახლა მთავრობა თავის თავზე ფიქრობს. უფლებები დაცული იქნებოდა. ის, რაც არ უნდა გაეკეთებინათ მოქალაქეებს, არ აკეთებდნენ”.</p> <p>სტუდენტი, ბათუმი, (22 წლის, ქალი): “მოხუცები ამბობენ, რომ საბჭოთა კავშირში უკეთესი გარემო იყო იმიტომ, რომ უფრო მეტი სამუშაო იყო, უფრო კარგი გარემო იყო და ჩვენს ფულს ჩვენ თვითონ ვაკეთებდით და ეხლა არა გვაქვს ის”.</p> <p>ექიმი, ახალქალაქი (47 წლის, ქალი): “მაგ დროს იყო სტაბილურობა, ხვალინდელ დღეში დარწმუნებულები ვიყავით, არ იყო უმუშევრობა, ადამიანები თანასწორები იყვნენ. მათ იცოდნენ, რომ განათლებას მიიღებდნენ უფასოდ, სამედიცინო დახმარებას და მომსახურებას მიიღებდნენ უფასოდ და განათლების მიღების შემდეგ იქნებოდნენ დასაქმებულები და მიიღებდნენ ბინას სახელმწიფოს ხარჯზე, უფასოდ.”</p>
--	---

<p>სსრკ უფრო უსაფრთხო იყო, სადაც კანონი კანონობდა</p>	<p>სტუდენტი, ყვარელი (20 წლის, ქალი): “საბჭოთა კავშირში იმ მხრივ, რომ ყველაფერი ასე თუ ისე წესრიგს ამყარებდა, ვიღაცას ექვემდებარებოდა, რაღაც ბევრი შეზღუდვა იყო, მაგრამ საბოლოო ჯამში მაინც დაცული იყავი. კანონი გაკონტროლებდა. მე არ მიცხოვრია საბჭოთა კავშირში და ესე ვერ ვიტყვი... მაგრამ დღეს რაც ხდება, დაცულობის მხრივ, ახლა თავს დაცულად არ ვგრძნობ”.</p> <p>კერძო სექტორი, თელავი (40 წლის, ქალი): “მგონია, რომ დაცულობა მეტი იყო, თუნდაც იმ მხრივ, რომ არ იყო კრიმინალი... იქ ციხის შიში ჰქონდა და ახლა ყველა თავბეხელადებულა”.</p> <p>უმუშევარი, ხულო (20 წლის, კაცი): “ეს ქვეყნები, რომლებიც ამ სსრკ-ში შედიოდა, ის იყო დაცული და ყველაფერი მოძრაობდა შიგნით, ანუ საფრთხე ძალიან ნაკლები იყო, იმიტომ რომ დედამიწის ¼ ეკავა”.</p> <p>თელავი, ბიბლიოთეკარი (47 წლის, ქალი): “საბჭოთა კავშირში როცა ვიყავით, მოსკოვში მივდიოდით დასასვენებლად, კუმში ვაჭრობდნენ დედიკო და მამიკო და ძალიან კომფორტულად ვგრძნობდი თავს... დღეს საერთოდ არა ვარ დაცული. არ ვიცი შეიძლება გავიდე გარეთ, ვიღაცამ დამაგლიჯოს ყველაფერი წავიდეს, საერთოდ არა ვგრძნობ თავს დაცულად”.</p> <p>დიასახლისი, გორი (49 წლის, ქალი): “რუსეთის მფარველობის ქვეშ ვიყავით ძირითადად, თუ გასვლა იყო, რუსეთთან და რუსეთთან კარგი ურთიერთობა იყო იმ პერიოდში და არც ესეთი ომები იყო და არც ესეთი მიტაცებული ტერიტორიები”.</p>
<p>სსრკ-ში ადამიანის უფლებები დაცული არ იყო, მაგრამ უსაფრთხო გარემო იყო</p>	<p>ფსიქოლოგი, ბათუმი (22 წლის, ქალი): “საბჭოთა კავშირში [ადამიანი] დაცული არ იყო, მაგრამ უფრო უსაფრთხო გარემო იყო, ვიდრე ახლა... ამ წუთას ინდივიდი შეიძლება დიდი საფრთხის ქვეშ იყოს, მაგრამ საკუთარი თავის დაცვის უფლება გაქვს, ხოლო საბჭოთა კავშირში სიტყვის თავისუფლება არ იყო”.</p> <p>ჟურნალისტი, წეროვანი (41 წლის, ქალი): “აი, დაცული თავისუფლებაში ადამიანი არ იყო, მაგრამ დაცული სიმშვიდეში იყო.”</p>
<p>სსრკ-ში თანასწორობა იყო</p>	<p>ბუღალტერი, ახალქალაქი (40 წლის, ქალი): “რამდენადაც მე მომიწია საბჭოთა კავშირში ცხოვრება, შემიძლია ვთქვა, რომ უსაფრთხოდ ვგრძნობი თავს. რატომ? იმიტომ, რომ არავინ არ გეკითხებოდა, სომეხი ხარ, ქართველი თუ რუსი, ან აქ ცხოვრების უფლება არ გაქვს. რაღაცაზე რომ წავა ლაპარაკი, შეიძლება გითხრან რომ ეს ჩვენი ტერიტორიაა. რუსეთში მიდიხარ იქაც შეიძლება გითხრან ეს ჩემი ტერიტორიაა, წადი და შენთვის იცხოვრე, სომეხეთშიც რომ მიდიხარ, იქაც ზოგი გეუბნება, წადი შენს საქართველოში და იქ იცხოვრე. საქართველოში მცხოვრებ ჩვენს ხალხს ადგილი არ აქვს.”</p>

ის რესპონდენტები, რომლებიც საბჭოთა კავშირში ადამიანის უთანასწორობასა და უფლებების ხელყოფაზე ამახვილებდნენ ყურადღებას, მეტწილად უფროსი ასაკობრივი ჯგუფებიდან იყვნენ.

<p>სსრკ-ში</p>	<p>პედაგოგი, თელავი (67 წლის, ქალი): “მე თვითონ, მაგალითად, ხელფასის ოჯახში გავიზარდე, ამიტომ მე ვერ ვაქვს საბჭოთა კავშირის იმიტომ, რომ იქ კარგად ცხოვრობდნენ ისინი, ვინც სახელმწიფოს ჰპარავდა.”</p> <p>ბიოლოგი, წეროვანი, (48 წლის, ქალი): “თან ინფორმაციულ ვაკუუმშიც ამყოფებდა ხელისუფლება ადამიანებს და იყო ეგრეთწოდებული</p>
-----------------------	--

<p>თანასწორობა არ იყო</p>	<p>„ურავნილოვკა“... ყველას ერთნაირად უნდა ეცხოვრათ, ერთნაირი წესების მიხედვით. ის კი არა, სახელმწიფო კარნახობდა, მენიუსაც ის უდგენდა.. მაგალითად, ხუთშაბათი თევზის დღე იყო. უბრალოდ ადამიანებს ჰქონდათ, რაღაცა სტაბილურობის განცდა, თორემ, ღმერთო ჩემო, ნაზი შამანაურის ისტორია არ ვიცით? სოლჟენიცინის ისტორია არ ვიცით? მერაბ კოსტავას ისტორია არ ვიცით თუ არქიპელაგი, გულაგი არ არსებობდა? და ნეპოტიზმის უამრავი შემთხვევა არ იყო? კორუფციას არ მიჰქონდა თუ ათასგვარი მავნებლობები არ ვიცით“.</p>
<p>ადამიანის უფლებები დღეს უფრო დაცულია, ვიდრე სსრკ-ში</p>	<p>მუსიკოსი, გორი, (46 წლის, კაცი): “ მაშინ ადამიანი არავინ არ იყო, ჩვეულებრივი ერთი ქანჭიკი იყო რაღაცა კომუნისტურ მექანიზმში, რა და არაფრის უფლება არ ჰქონდა. ახლა გაქვს უფლებები, ბოლოს და ბოლოს გამოხვალ და ჩაიხდი რუსთაველზე, ხო და პასუხს ვერავინ მოგთხოვს”.</p> <p>კერძო სექტორში დასაქმებული, ბათუმი (48 წლის, ქალი): “მაგრამ ადამიანი უფლებები, ხმის ამოღება და რაღაცეები დღეს უფრო მაღალ დონეზე დგას, ვიდრე საბჭოთა კავშირის დროს. ძალიან ბევრი თემა იყო ტაბუდადებული”.</p> <p>ფილოლოგი, ხულო (50 წლის, ქალი): “შედარებით მაინც ახლა ჭობია, იმიტომ, რომ შეგიძლია თავი დაიცვა და ხმა ამოიღო, მაშინ ძალიან ირაგრებოდნენ ადამიანები, დაბეჩავებული თაობა მოდიოდა, არაფრის უფლება არ ჰქონდა მართლა”.</p> <p>ფილოლოგი, ხულო (42 წლის, ქალი): “დღეს ადამიანებმა უფრო მეტი იციან, რისი უფლება აქვთ, რა ვალდებულებები აქვთ და მეტად განაგებენ საკუთარ თავს... მე მაგალითად, მინდოდა თავის დროზე სულ სხვა პროფესია ამერჩია, მაგრამ ოჯახმა გადაწყვიტა, რომ ჩემგან კარგი პედაგოგი გამოვიდოდა და წავიდნენ, მაგრამ მე ჩემ შვილს მე ვერ გადავწყვიტე ანუ მე კომუნისტებიდან მოვდივარ ამის თემა მინდა”.</p>

რუსული და ევროპული ბაზრის შედარების დროს, ისინი, ვინც ევროპულ ბაზარს სკეპტიკურად ეკიდება, 2 მიზეზს ასახელებდა:

1. ევროპა და ამერიკა შორსაა, რუსული ბაზარი ახლოა და ნაცნობია;
2. რუსული ბაზარი უფრო მარტივია.

<p>ევროპა და ამერიკა შორსაა, რუსული ბაზარი ახლოა და ნაცნობია</p>	<p>მძღოლი, თელავი (59 წლის, კაცი): “მე ჯარში რუსეთში ვიყავი, მძღოლი კაცი ვარ, რუსეთში დავდიოდი, დიდი მანქანა მყავდა, მივდიოდი, მოვდიოდი, ეხლა ამერიკაში ხო ვეღარ წავალ? რუსეთში უფრო მეტი სამუშაო იყო, ატკატები მუშაობდა”.</p> <p>დიასახლისი, ხულო (56 წლის, ქალი): გლეხისთვის ყოველთვის რუსული იყო. ახლოს იყო და შეგვეძლო გასვლაც და მოსვლაც. ამერიკაში, რომ მოგინდეს გლეხს წასვლა, ვერასოდეს იმის თანხას ვერ იმასიზამ, რომ გაფრინდე მართო.</p> <p>დისტრიბუტორი, ყვარელი (28 წლის, კაცი): “რუსული [ბაზარი]. ხილს გაიტან და გახვალ, აქვე არიან. სად უნდა იარო იქ, ევროპაში?”</p> <p>ხელოვანი, ბათუმი (61 წლის, კაცი): ჩვენ ახლა ამერიკაში ვერაფერს გავიტან. რუსეთის ბაზარი არის მისაღები გლეხისთვის.</p> <p>ინჟინერი-ტექნოლოგი, ახალქალაქი (55 წლის, კაცი): “სანამ გაიტანს საქონელს ევროპაში, ამერიკაში ან სხვა მიმართულებით რომ სარგებელი მიიღოს, ეგ მას უფრო მეტ ზარალს მოუტანს, ვიდრე სარგებელს.”</p>
---	---

<p>რუსული ბაზარი უფრო მარტივია</p>	<p>სტუდენტი, თელავი (19 წლის, ქალი): “...ქართველი გლეხისთვისაც მისაღებია უფრო მარტივია, რომ რუსეთში გაიტანოს თავისი პროდუქტი.</p> <p>პენსიონერი, ყვარელი, (89 წლის ქალი): ”რუსული, იმიტომ რომ იქ სასმელი უყვართ, ხალხს ეყიდება ყველაფერი.”</p>
---	--

თუმცა იყვნენ ისეთებიც, ვინც რუსული ბაზრის არასტაბილურობაზე ამახვილებდნენ ყურადღებას.

<p>რუსული ბაზარი არასტაბილურია</p>	<p>მასწავლებელი, თელავი (47 წლის, ქალი): “გამოცდილება გვაქვს ჩვენ ძალიან ცუდი და ვიცით, რომ რუსული ბაზარი, რომელიც ანგარიშგასაწევია დიდი ქვეყნებისთვისაც კი, მაგრამ არასაიმედო პარტნიორია, მით უმეტეს, ჩვენნაირი სუსტი ქვეყნებისთვის, როდესაც რუსეთი პოლიტიკურ საბურველში, აი პოლიტიკურად ფუთავს ამ ბაზარს და ეკონომიკურ ურთიერთობებს. ქართველი გლეხი წელში გასწორდება თუ ევროპულ ბაზარზე გავა. ამისთვის ცოტა მეტი შრომაა საჭირო, მაგრამ ვისწავლოთ ქართველებმაც ხარისხიანი პროდუქციის წარმოება და მგონია, რომ ევროპულული ბაზარი რუსულ ბაზარზე ბევრად დიდი არის და რაც მთავარია, ხარისხიანი პროდუქციის წარმოებას მოითხოვს.</p>
---	--

მედია მოხმარების ჩვენები

რესპონდენტთა უმეტესობა ყურადღებას ამახვილებდა იმ საინფორმაციო ქსოვზე, რომელიც დღეს შექმნილია და ზოგად უნდობლობას იწვევს ნებისმიერი ინფორმაციის მიმართ:

ისტორიკოსი, წეროვანი (33 წლის, ქალი): “მე რომ მართალი მგონია, ყალბია, ან პირიქით, რაღაცა რომ ყალბი მგონია, ის მართალია”.

მასწავლებელი, ყვარელი (67 წლის, ქალი): “ძალიან ბევრი ყალბი ამბავი ვრცელდება და ამაში ვერ გაგირჩევია, რა არის მთავარი და რა არის მეორეხარისხოვანი... დღეს არის ინფორმაციული ბრძოლა, აი, ინფორმაციული ვაკუუმი ერთი მხრივ, და მეორე მხრივ, საზიზრარი ინფორმაციული ბრძოლა.”

მასწავლებელი, თელავი (47 წლის, ქალი): “ჩემი თვალით რომ ვუყურებ რაღაც მოვლენას, იმაზედაც არ ვამტკიცებ, რომ მაინც და მაინც ესეა”.

მასწავლებელი, ხულო (49 წლის, ქალი): “მასმედიაზე დაყრდნობით არ შეიძლება რაიმეზე წარმოდგენის ქონა და მერე იმის დაჭერება.”

ჟურნალისტი, წეროვანი (41 წლის, ქალი): “ზოგადად, სულ ფეიქ ნიუსები მგონია და ყველაფერს ვუყურებ ეჭვის თვალით. სიმართლესაც ყალბად აღვიქვამ”.

რესპონდენტებმა ნაწილმა ხაზი გაუსვა იმასაც, რომ ყალბი ინფორმაციის გავრცელება რუსეთის მიზნებს უკავშირდება, რომელიც ერთი მხრივ, დასავლეთის დემონიზებას, ხოლო მეორე მხრივ, რუსეთის მიმართ კეთილგანწყობის შექმნას ისახავს მიზნად:

მასწავლებელი, თელავი (47 წლის, ქალი): “საერთოდ ნებისმიერი ყალბი ინფორმაცია ემსახურება რაღაც აზრის დამკვიდრებას საზოგადოებაში, ან უარყოფითის ან დადებითის... თუნდაც ის, რომ რუსეთი რომ არ იყოს, რა გვეშველება (დადებითი აზრის)... ან მაგალითად, თუ

ნატოში შევალთ, ეს უბედურება იქნება, რაღაც უარყოფითი დამოკიდებულება რომ დაამკვიდრონ საზოგადოებაში ამას ემსახურება”.

საერთაშორისო ურთიერთობების სპეციალისტი, ხულო (25 წლის, კაცი): “ეს ფეიკ ნიუსი ხშირ შემთხვევაში ემსახურება იმას, რომ ანტიდასავლური განწყობები საქართველოში იყოს ძლიერი და უფრო მეტად წინა პლანზე იქნას წამოწეული პრორუსული პოლიტიკური ძალები და შოვინისტური დამოკიდებულებები”.

ახალგაზრდა რესპონდენტებმა, რომელთაც გაცნობიერებული აქვთ ყალბი ინფორმაციის გადამოწმების აუცილებლობა, ყურადღება საკუთარ წილ პასუხისმგებლობაზე გაამახვილეს:

სკოლის მოსწავლე, ხულო (18 წლის, ბიჭი): “უნდა შეამოწმო იმიტომ, რომ შენ სხვას გადასცემ”.

უფროს ასაკობრივ ჯგუფებში კი ითქვა, რომ ისინი ინფორმაციას პირად გამოცდილებაზე დაყრდნობით აფასებენ.

ფილოლოგი, ხულო (42 წლის, ქალი): “უკვე დავისწავლეთ, რომ რომელი არის ყალბი ნიუსი და რომელი არა და სათაურით ვხვდები, ღირს თუ არა შესვლა.”

პენსიონერი, გორი (65 წლის, კაცი): “რაც კაცობრიობა არსებობს, სიყალბეც იქნება, სიმართლეც იქნება... იმიტომ, რომ თავისუფალი პრესაა, ყველას აქვს აზრისა და სიტყვის თავისუფლება. რომ წაიკითხავ, მერე შენ შენი აზრით უნდა მიხვდე, რომ დარწმუნდე, რომ ეს მართალი არის თუ არ არის მართალი”.